

Sygn. akt **I AGa 141/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w (...)I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga /spr./

Sędziowie: SSA Ewa Staniszevska

SSA Jacek Nowicki

Protokolant: st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2018 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. J.**

przeciwko **(...) S.A. w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt IX GC 1059/15

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a. w punkcie 1, w ten sposób że powództwo oddala;

b. w punkcie 3, w ten sposób że kosztami procesu obciąża powódkę i na tej podstawie zasądza od powódki na rzecz pozwanego 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 7.950 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Ewa Staniszevska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Jacek Nowicki

I A Ga 141/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu w dniu 6 października 2015 r. powódka – Z. J. domagała się zasądzenia od pozwanego – (...) S.A. w S. kwoty 119.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 99.000 zł od dnia 19 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty i od kwoty 20.000 zł od dnia 12 lipca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.400 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł. Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 78.000,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania obciążając nimi strony

stosunkowo – powódkę w 35 %, a pozwanego w 65 % .

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Powódka prowadzi działalność gospodarczą pod firmą P.H.U (...) Z. J.. Przedmiotem działalności powódki jest m. in. sprzedaż hurtowa owoców i warzyw.

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: (...). Przedmiotem działalności pozwanego jest m. in. działalność ubezpieczeniowa.

W dniu 2 stycznia 2012 r. pozwany zawarł z Polską (...)umowę generalną ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej inżynierów budownictwa - członków (...) nr (...)114- (...).

Na podstawie powyższej umowy pozwany udzielił członkom Polskiej (...)ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych oraz ubezpieczeń dodatkowych.

Okres ubezpieczenia wynosił 12 miesięcy dla każdego ubezpieczenia, zaś okres obowiązywania umowy generalnej ustalono na okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2014 r. Suma gwarancyjna oddzielna dla każdego ubezpieczonego wynosiła 50.000 euro.

W dniu 20 marca 2013 r. powódka zawarła z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. w B. (dalej jako (...) lub „wykonawca”) umowę nr (...), w której zleciła tej ostatniej wykonanie inwestycji pod nazwą „Budowa budynku(...) przy ul. (...) w G.. Przedmiot umowy wykonawca zobowiązał się wykonać zgodnie z dokumentacją techniczną, polskimi normami, prawem budowlanym i sztuką budowlaną oraz obowiązującymi przepisami prawa. Rozpoczęcie prac miało nastąpić w dniu 4 kwietnia 2013 r., zaś ich ukończenie w dniu 30 czerwca 2013 r. (§ 1).

W § 5 strony ustaliły, że nadzór nad wykonawstwem robót w imieniu wykonawcy sprawować będzie Ł. K. (1) – kierownik budowy.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia omawianej umowy wymagały formy pisemnej w postaci aneksu, pod rygorem nieważności (§ 10).

C. miała wykonać przedmiot umowy na podstawie projektu budowlanego przygotowanego przez S. R. z lipca 2011r., w oparciu o który powódka w dniu 26 września 2011 r. uzyskała decyzję nr (...) - pozwolenie na budowę.

W chwili rozpoczęcia robót powódka rozważała wybudowanie obiektu o większej powierzchni i posadowionego w innym miejscu od wskazanego w zatwierdzonym projekcie budowlanym. W związku z powyższym zwróciła się do S. R. o wykonanie szkicu projektu zamiennego, w oparciu o który wykonawca mógłby przygotować ofertę na wybudowanie budynku uwzględniającego te zmiany.

W dniu 17 kwietnia 2013 r. E. J. otrzymał od S. R. szkic projektu zamiennego hali magazynowej, który następnie drogą mailową przesłał do wykonawcy na adres (...), w celu przygotowania oferty na wybudowanie magazynu według przesłanego szkicu. Szkic ten nie posiadał podpisów sporządzających go projektantów i przekazany został wyłącznie w formie elektronicznej.

C. przygotował w/w ofertę, jednak z uwagi na wskazane w niej wysokie wynagrodzenie powódka poinformowała wykonawcę, że nie zaakceptowała jej warunków.

Ponadto szkic ten projektant w dniu 17 kwietnia 2013 r. wysłał również w formie wiadomości e-mail kierownikowi budowy – Ł. K. (1).

T. G., pełniący na budowie funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego, otrzymał od wykonawcy wydruki „projektu zamiennego”, które nie były opatrzone podpisami wykonawców projektu. T. G. nie pytał inwestora, czy dla przekazanych mu szkiców projektu zamiennego uzyskano zamienne pozwolenie na budowę, nie zapoznał się również z decyzją o pozwoleniu na budowę, na podstawie której prowadzono prace.

W dniu 22 lipca 2013 r. S. R. skontrolował - na prośbę inwestora - budowę i stwierdził możliwość wystąpienia niezgodności realizowanej inwestycji z zatwierdzonym przez Starostwo Powiatowe w G. projektem budowlanym. Wobec tego zalecił wykonanie inwentaryzacji geodezyjnej, w celu wyjaśnienia wątpliwości związanych z prawidłową lokalizacją przedmiotowego obiektu na działce.

Przeprowadzona przez P. J. i B. J. inwentaryzacja geodezyjna wykazała, że budynek posadowiony został niezgodnie z projektem, m. in. przekroczona została nieprzekraczalna linia zabudowy, a ponadto posiadał gabaryty nie odpowiadające wskazanym w dokumentacji projektowej.

W dniu 26 lipca 2013 r. P. J. wystawił powódce fakturę VAT nr (...) tytułem wynagrodzenia za przeprowadzenie inwentaryzacji geodezyjnej na kwotę 3.000 zł netto. Powódka zapłaciła gotówką należność objętą tą fakturą Vat.

W dniu 23 lipca 2013 r. powódka, poprzez swojego pełnomocnika, wezwała Ł. K. (1) do stawiennictwa w siedzibie inwestora w terminie 3 dni od otrzymania wezwania oraz do dostarczenia na spotkanie kopii dziennika budowy. Ponadto do stawiennictwa w tym samym terminie został również wezwany T. G..

Ponadto w lipcu 2013 r. powódka zleciła K. J. wykonanie opinii technicznej, której przedmiotem była ocena poprawności wykonania wybranych elementów hali magazynowej przy ul. (...) w G.. Wykonanie przedmiotowej opinii powódka zleciła w celu ustalenia jakości robót wykonanych na ten dzień przez C..

Ekspertyza ta wykazała, że budowany obiekt posiadał następujące istotne wady: brak stężeń i rygli ściany szczytowej i zmianę charakterystycznych parametrów projektowanego obiektu, w tym naruszenie linii zabudowy od strony zachodniej, ustaloną w decyzji Burmistrza G. z dnia 15 czerwca 2011 r. o warunkach zabudowy.

Tytułem wynagrodzenia za przygotowaną opinię techniczną K. J. wystawił powódce w dniu 2 sierpnia 2013 r. fakturę nr (...) na kwotę 6.000 zł netto. Powódka dokonała zapłaty należności wynikającej z tej faktury.

Następnie, w dniu 29 lipca 2013 r. pełnomocnik powódki ponownie wezwał Ł. K. (1) do wydania dziennika budowy oraz stawiennictwa celem zdania relacji z realizacji z inwestycji. Pismem z tego samego dnia pełnomocnik powódki wezwał T. G. do stawiennictwa w siedzibie powódki w terminie 3 dni od dnia otrzymania wezwania.

Tego samego dnia Ł. K. (1) i T. G. poinformowali Powiatowy Inspektorat (...) w G. o rezygnacji odpowiednio z funkcji kierownika budowy i funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego na realizowanej przez powódkę budowie. Jako przyczynę rezygnacji wskazali powzięcie informacji o braku uzyskania przez powódkę decyzji w sprawie zmiany pozwolenia na budowę dla projektu zamiennego, w oparciu o który inwestycja była realizowana.

W dniu 1 sierpnia 2013 r. pełnomocnik powódki poinformował T. G. i Ł. K. (2), iż po przeprowadzeniu inwentaryzacji geodezyjnej ustalono wykonanie hali magazynowej w sposób niezgodny z projektem i zwrócił się o niezwłoczne wyjaśnienie tej kwestii oraz przyczyn kierowania i nadzorowania robotami budowlanymi w sposób sprzeczny z ważnym pozwoleniem na budowę i zatwierdzonym nim projektem budowlanym.

W dniu 30 lipca 2013 r. oraz 27 sierpnia 2013 r. organ nadzoru budowlanego dokonał na wskazanej wyżej nieruchomości kontroli robót budowlanych, w trakcie której stwierdził, iż wzniesiony budynek zawierał istotne odstępstwa od zatwierzonego projektu budowlanego, które polegały między innymi na zmianie gabarytów budynku i jego lokalizacji w terenie.

Postanowieniem z dnia 25 września 2013 r. Powiatowy Inspektor (...) w G. wstrzymał inwestorowi Z. J. wykonywanie robót budowlanych polegających na budowie budynku magazynowego z chłodnią prowadzonych w sposób istotnie odbiegających od ustaleń i warunków określonych w decyzji Starosty Powiatu G. nr (...) z dnia 26 września 2011 r.

Następnie, decyzją z dnia 14 października 2013 r. Powiatowy Inspektor (...) w G. nałożył na powódkę obowiązek sporządzenia i przedstawienia projektu budowlanego zamiennego, uwzględniającego zmiany wynikające z dotychczas wykonanych robót budowlanych w budynku magazynowym, w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. W dniu 10 stycznia 2014 r. powyższa decyzja została zmieniona w części dotyczącej terminu przedstawienia projektu zamiennego przez zakreślenie terminu do dnia 31 stycznia 2014 r.

W konsekwencji powódka zleciła S. R. wykonanie projektu zamiennego. Decyzją z dnia 17 marca 2014 r. Powiatowy Inspektor (...) w G. zatwierdził sporządzony i przedstawiony przez powódkę projekt zamienny oraz zezwolił na wznowienie robót budowlanych na tym obiekcie. Jednocześnie nałożył na inwestora obowiązek uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie powyższego obiektu.

Decyzją nr (...) z dnia 26 maja 2014 r. Powiatowy Inspektor (...) w G. udzielił powódce pozwolenia na użytkowanie budynku magazynowego z chłodnią położonego przy ul. (...) w G..

Tytułem wykonania projektu zamiennego budynku przy ul. (...) S. R. w dniu 1 lutego 2014 r. wystawił powódce fakturę VAT nr (...) na kwotę 5.000 zł netto. Należność z tej faktury została przez powódkę uiszczona.

Ponadto powódka zleciła P. W. przygotowanie wyceny robót wykonanych przez wykonawcę. Z tego tytułu rzeczoznawca w dniu 12 września 2013 r. wystawił fakturę nr (...) na kwotę 4.000 zł netto. Powódka zleciła wykonanie przedmiotowej opinii w celu zweryfikowania faktur wystawionych przez wykonawcę.

W dniu 2 września 2013 r. powódka zawarła z H. K. umowę najmu hali magazynowej położonej w L. – C. 105. Czynsz najmu przedmiotowej hali wynosił 20.000 zł i był płatny za okres rozliczeniowy, który strony ustaliły na dwa pełne miesiące. Aneksem z dnia 7 stycznia 2014 r. strony umowy dzierżawy ustaliły, że za rok 2014 czynsz miał być płatny po 10.000 zł miesięcznie, zaś okresem rozliczeniowym miał być jeden miesiąc.

Powyższą halę powódka najmowała od H. K. do czerwca 2014 r.

Powódka, licząc na otwarcie w lipcu 2013 r. nowego magazynu z chłodnią, który budowany był przez C., zawarła kontrakt, w oparciu o który zobowiązała się do dostawy dużej ilości towarów, zaś posiadana przez nią powierzchnia magazynowa była niewystarczająca do wywiązania się z tego zobowiązania.

Powódka zdecydowała się na zawarcie umowy najmu z H. K., albowiem w przeciwieństwie do innych podmiotów wyraził on zgodę na zawarcie umowy na okres czasu krótszy niż rok.

Pismem z dnia 13 maja 2014 r. powódka zgłosiła likwidatorowi tj. (...) sp. z o.o. w P. szkodę w wysokości 99.000 zł, powstałą z uwagi na nienależyte kierowanie i nadzorowanie robotami budowlanymi przez Ł. K. (1) i T. G..

W piśmie z dnia 11 czerwca 2014 r. powódka zawiadomiła likwidatora szkody, że jej szkoda wynosi 119.000 zł.

Decyzją z dnia 12 września 2014 r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z uwagi na brak niezbędnych dokumentów pozwalających na jednoznaczne wskazanie przyczyn powstałego zdarzenia i w konsekwencji stwierdzenie winy ubezpieczonych oraz ich zakresu odpowiedzialności.

W dniu 1 września 2014 r. pozwany podtrzymał swoją decyzję.

Pismem z dnia 7 stycznia 2015 r. powódka poprzez pełnomocnika wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 119.000 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

Od 25 marca 2013 r. Ł. K. (1) pozostawał pracownikiem (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., zatrudnionym na stanowisku kierownika budowy. T. G. nie łączyła żadna umowa z wykonawcą, a jedynie ustna umowa z powódką. Powódka powierzyła T. G. funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego na spornej budowie po zarekomendowaniu jego osoby przez wykonawcę.

Ł. K. (1) i T. G. w 2013 r. pozostawali członkami Polskiej Izby(...), objętymi ochroną ubezpieczeniową przez pozwaną spółkę.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty, albowiem ich wiarygodność, a tym samym i moc dowodowa, nie została przez żadną ze stron skutecznie zakwestionowana. Dokumenty prywatne stosownie do treści 245 k.p.c. stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach, natomiast dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Za wiarygodne Sąd uznał wydruki komputerowe załączone do akt sprawy. Niepodpisane wydruki komputerowe nie stanowią dokumentu w rozumieniu art. 244 i 245 k.p.c., ale ze względu na to, iż w kodeksie postępowania cywilnego nie zawarto zamkniętego katalogu środków dowodowych, dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r., (...))

Po dokonaniu oceny zeznań powołanych w sprawie świadków i powódki Sąd I instancji uznał żądanie powódki za uzasadnione w części.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od pozwanego zapłaty kwoty 119.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową, którą poniosła na skutek działania Ł. K. (1) i T. G.. Odpowiedzialność pozwanego powódka wywodziła z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej inżynierów budownictwa, łączącej pozwanego z Polską Izba (...)

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że Ł. K. (1) oraz T. G. w 2013 r. pozostawali członkami Polskiej Izby (...) oraz, że objęci byli ochroną ubezpieczeniową świadczoną przez pozwanego. Ponadto strony nie pozostawały w sporze co do okoliczności, iż w/w pełnili funkcje techniczne na budowie, której inwestorem była powódka - Ł. K. (1) pełnił funkcję kierownika budowy, zaś T. G. - inspektora nadzoru inwestorskiego.

Stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§ 4).

W przedmiotowej sprawie powódka twierdziła, że Ł. K. (1) i T. G. nienależycie wykonywali powierzone im obowiązki, co doprowadziło do powstania szkody majątkowej powódki. Nie prawidłowe wykonywanie obowiązków miało przejawiać się w przypadku kierownika budowy na prowadzeniu budowy niezgodnie z projektem budowlanym oraz pozwoleniem na budowę, zaś w przypadku inspektora nadzoru inwestorskiego na nienależytym kontrolowaniu realizacji budowy zgodnie z projektem i pozwoleniem na budowę.

Stosownie do art. 22 ust. 3 i 5 ustawy Prawo budowlane (dalej jako „Pr. bud.”) do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy zapewnienie geodezyjnego wytyczenia obiektu oraz zorganizowanie budowy i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zawiadomienie inwestora o wpisie do dziennika budowy dotyczącym wstrzymania robót budowlanych z powodu wykonywania ich niezgodnie z projektem.

Zgodnie zaś z art. 25 ust. 1 Pr. bud. do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

W ocenie Sądu, przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że przy budowie magazynu z chłodnią realizowanej przez powódkę zarówno Ł. K. (1), jak i T. G., nie dopełnili obowiązków związanych z pełnionymi przez nich funkcjami. Niekwestionowanym pozostawało, że obiekt został wybudowany niezgodnie z projektem budowlanym, który zaakceptowany został w decyzji administracyjnej zezwalającej na jego budowę, albowiem posiadał odmienne wymiary oraz został posadowiony w innym miejscu, w konsekwencji czego Powiatowy Inspektor (...) nakazał wstrzymanie robót. Jak zaś wynika z przytoczonych wyżej przepisów, do obowiązków kierownika budowy należy kierowanie budową obiektu w sposób zgodny z projektem lub pozwoleniem na budowę, zaś do obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy sprawowanie kontroli zgodności realizacji inwestycji z projektem lub pozwoleniem na budowę.

Podejmując obronę strona pozwana podniosła, że budowa prowadzona była na podstawie rysunków stanowiących projekt zamienny, przekazanych przez powódkę, która miała wydać polecenie, aby prowadzić prace zgodnie z tymi szkicami, zapewniając iż uzyska stosowną decyzję o zatwierdzeniu projektu zamiennego. Zdaniem Sądu, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na poczynienie ustaleń zgodnych z twierdzeniami pozwanego. W pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że kierownik budowy szkice tzw. „projektu zamiennego” otrzymał z biura projektowego sporządzającego te szkice, nie zaś od powódki. Natomiast E. J. omawiane szkice przekazał wykonawcy w celu sporządzenia oferty obejmującej wycenę wykonania budynku zgodnego z tymi szkicami. Brak jest zaś dowodu, który pozwoliłby przyjąć, że powódka złożyła wykonawcy bądź kierownikowi budowy jednoznaczne oświadczenie, że winien on wykonywać roboty w oparciu o omawiane szkice. O braku woli realizowania przez powódkę inwestycji zgodnej z przekazanymi szkicami może świadczyć również fakt, iż jak wynika z zeznań świadka S. R., zarówno powódka, jak i jej syn, nigdy nie zwrócili się do niego o przekazanie tych szkiców w wersji papierowej, opatrzonej podpisami osób je sporządzających. Co więcej, powódka nigdy też nie wystąpiła o wydanie decyzji w sprawie udzielenia pozwolenia na budowę według tych szkiców. Wobec powyższego, twierdzenia jakoby powódka zapewniała, że o takowe wystąpi i według szkiców tych miała być prowadzona budowa uznać należało za niewiarygodne.

Zaznaczyć przy tym trzeba, że prowadzenie prac na polecenie powódki na podstawie niezatwierdzonego przez organ administracji budowlanej projektu zamiennego również stanowiłoby czyn niedozwolony. Żaden z przepisów prawa nie zezwala bowiem kierownikowi budowy na prowadzenie prac w oparciu o projekt budowlany, co do którego dopiero prowadzona jest procedura administracyjna w przedmiocie udzielenia pozwolenia na budowę. Ewentualne zaś prowadzenie robót w oparciu o niezatwierdzony projekt budowlany, na wyraźne życzenie inwestora, mogłoby być jedynie podstawą do zmniejszenia odszkodowania z uwagi na przyczynienie się powódki do powstania szkody.

Art. 415 k.c. stanowi, iż kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Niewątpliwie zatem, kierownik budowy oraz inspektor nadzoru inwestorskiego tolerując wykonywanie robót w oparciu o szkice, które nie stanowiły projektu zamiennego, albowiem nie były opatrzone podpisami osób je sporządzających, w sytuacji braku uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę według projektu zamiennego, dopuścili się czynu zabronionego. Co więcej, prace te wykonywane były w oparciu o rysunki, które nie stanowiły projektu wskazanego w umowie łączącej inwestora z wykonawcą oraz projektu wskazanego w dzienniku budowy. Na skutek tego powódka poniosła szkodę, albowiem (...) nakazał wstrzymać prace na budowie, które mogły być kontynuowane dopiero po zatwierdzeniu projektu zamiennego dostosowanego do zaistniałej na budowie sytuacji.

W świetle zatem umowy ubezpieczenia z dnia 2 stycznia 2012 r. odpowiedzialność za działanie Ł. K. (1) i T. G. ponosi pozwany.

W ocenie Sądu fakt, iż Ł. K. (1) zatrudniony był na podstawie umowy o pracę u wykonawcy, nie zwalnia go z odpowiedzialności jako osoby pełniącej samodzielnie funkcję w budownictwie. Przepisy kodeksu pracy takiego ograniczenia nie stanowią, a poza tym był on zatrudniony na stanowisku kierownika budowy bez wskazania na jakiej

budowie, natomiast na budowie, której dotyczy przedmiotowy spór, był on wpisany w dzienniku budowy jako jej kierownik.

Druga grupa zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną sprowadzała się do zakwestionowania wysokości poniesionej przez powódkę szkody.

Strona powodowa do poniesionej przez siebie szkody zaliczała: koszt wykonania inwentaryzacji geodezyjnej w kwocie 3.000 zł, koszt wykonania opinii rzeczoznawcy w zakresie oceny jakości prac wykonanych przez C. w kwocie 6.000 zł, koszt wykonania opinii rzeczoznawcy w zakresie wyceny prac wykonanych przez C. w kwocie 4.000 zł, koszt wykonania projektu zamiennego w kwocie 5.000 zł oraz koszty związane z wynajęciem magazynu chłodniczego w okresie od września 2013 r. do czerwca 2014 r. w kwocie 100.000 zł.

Dołączone do akt dokumenty oraz zeznania świadków wykazały, że powyższe koszty powódka rzeczywiście poniosła. Świadczą o tym załączone do akt faktury VAT oraz rachunki, a także dokument nazwany „umowa dzierżawy”. Fakt uiszczenia należności objętych w/w dokumentami potwierdzili zeznający w sprawie świadkowie.

Zdaniem Sądu należy jednak zgodzić się z pozwaną, że nie wszystkie z poniesionych przez powódkę wydatków pozostają w związku przyczynowo - skutkowym z działaniami kierownika budowy i inspektora nadzoru.

W ocenie Sądu, do szkody powódki należy zaliczyć koszt wykonania inwentaryzacji geodezyjnej (kwota 3.000 zł) oraz sporządzenia projektu zamiennego (5.000 zł), albowiem jeżeli kierownik budowy i inspektor nadzoru inwestorskiego nie dopuściliby do realizowania inwestycji niezgodnej z projektem, powódka nie byłaby zobowiązana do poniesienia tychże kosztów. Ponadto, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w związku przyczynowo – skutkowym z działaniami ubezpieczonych pozostawał koszt wynajmu hali chłodniczej, jednak wyłącznie w okresie od września 2013 r. do marca 2014 r. (kwota 70.000 zł). Powódka bowiem posiadała zobowiązania, dla których realizacji potrzebowała magazynu z chłodnią, zaś na skutek działania ubezpieczonych budowany przez nią magazyn nie był gotowy. Sąd stoi jednak na stanowisku, że powódce nie jest należny zwrot kosztów najmu hali chłodniczej za miesiąc kwiecień, maj i czerwiec 2014 r., albowiem 17 marca 2014 r. zatwierdzono projekt zamienny. Nie pozostawało zaś spornym, że w chwili wstrzymania budowy przez (...) budowa nie była ukończona oraz, że koniecznym było jej ukończenie po zatwierdzeniu projektu zamiennego. Po zatwierdzeniu projektu zamiennego budowa była kontynuowana, jednak nie można stwierdzić, iż wyłącznie z winy ubezpieczonych wystąpiła konieczność dokończenia prac.

Sąd nie uwzględnił roszczenia powódki w zakresie zwrotu kosztów wykonania opinii przez dwóch rzeczoznawców, którzy wypowiadali się ogólnie co do jakości i wartości prac wykonanych na budowie, albowiem opinie te służyć miały powódce w sporze z wykonawcą robót budowlanych. Sporządzenie tych opinii dla potrzeb dochodzenia odszkodowania od kierownika budowy oraz inspektora nadzoru inwestorskiego, w sytuacji posiadania inwentaryzacji geodezyjnej sporządzonej przez geodetę, którą stwierdzała nieprawidłowe posadowienie budynku, było zbędne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie 1. wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 78.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach Sąd orzekł stosownie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z § 6 ust. 4 umowy nr (...), który pozostawał zgodny z treścią art. 817 § 1 k.c. W ocenie Sądu, w stanie faktycznym sprawy wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela oraz wysokości świadczenia było możliwe w terminie 30 dni, zatem pozwany winien wypłacić odszkodowanie po upływie 30 dni od zgłoszenia mu szkody. W dniu 19 maja 2014 r. powódka zgłosiła likwidatorowi szkody roszczenie o zapłatę odszkodowania w kwocie 99.000 zł, zatem ustawowych odsetek za opóźnienie od tej kwoty mogła się domagać od dnia 19 czerwca 2014 r.

W punkcie 2. wyroku Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, tj. co do kwoty 30.000 zł tytułem zwrotu kosztów najmu hali za kwiecień, maj i czerwiec 2014 r., 6.000 zł tytułem zwrotu kosztów wykonania opinii rzeczoznawcy K. J. i 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów wykonania opinii rzeczoznawcy P. W..

O kosztach procesu w punkcie 3. wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając pomiędzy stronami. Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 78.000 zł z dochodzonej przez nią kwoty 119.000 zł. Powódka wygrała więc proces w 65% i w takim zakresie pozwany winien zwrócić powódce poniesione przez nią koszty procesu. Z kolei powódka winna zwrócić pozwanemu 35% kosztów poniesionych przez niego.

Na poniesione przez powódkę koszty procesu składały się: kwota 5.950 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Łącznie suma poniesionych przez powódkę kosztów wyniosła 9.567 zł, z czego pozwany winien zwrócić jej 65%, czyli 6.218,55 zł.

Z kolei koszty poniesione przez pozwanego ograniczały się do kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Łącznie suma kosztów poniesionych przez pozwanego wyniosła zatem 3.617 zł, z czego powódka winna zwrócić jej 35%, czyli 1.265,95 zł.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sądu ustalił w oparciu o § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013, poz. 490 t.j.).

Po dokonaniu kompensaty obu podlegających zwrotowi kwot, Sąd otrzymał kwotę 4.952,60 zł, którą zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów procesu.

W ocenie Sądu, brak było podstaw, aby uwzględnić wniosek powoda o przyznanie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4-krotności stawki minimalnej. W szczególności, podstawy do uwzględnienia takiego wniosku nie stanowi charakter sprawy wyrażający się wysoką wartością przedmiotu sporu, albowiem zwrócić należy uwagę, iż prawodawca określając wartość stawki minimalnej, uzależnił jej wysokość od wartości przedmiotu sporu, zakładając zapewne, że sprawy mające większą wartość przedmiotu sporu są zwykle bardziej skomplikowane, niż drobne sprawy o niewielkie sumy. Stopień skomplikowania sprawy i związany z tym konieczny nakład pracy pełnomocnika strony został zatem już w części ujęty w ramach stawki minimalnej. W ocenie Sądu, nakład pracy pełnomocnika powódki nie odbiegał tak znacząco od zwykłych obowiązków pełnomocnika strony, w szczególności w postępowaniu w sprawach gospodarczych, aby uzasadniał przyznanie wyższego wynagrodzenia.

Apelację od powyższego wyroku w części uwzględniającej powództwo wywiodła strona pozwana, podnosząc zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego , tj:

- art. 430kc w zw. z art. 120par.1kp poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że pozwany ponosi odpowiedzialność ubezpieczeniową za czynności ubezpieczonego inżyniera budownictwa , podczas gdy odpowiedzialność za działania Ł. K. (1) ponosi pracodawca;

- art. 361kc poprzez pominięcie , że szkodę stanowi różnica powstała wbrew woli poszkodowanego między obecnym jego stanem majątkowym , a stanem jaki zaistniałby , gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.: art. 233 par.1kpc poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego w zakresie oceny zeznań świadków T. G. i Ł. K. (1).

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o : zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości i obciążenie powódki kosztami procesu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelację pozwanego należało uznać za uzasadnioną .

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych co do przebiegu procesu inwestycyjnego , które w istocie nie były przez strony kwestionowane i w tym zakresie Sąd Apelacyjny ustalenia te przyjmuje jako własne uznając za zbędne ponowne ich powoływanie. Istota sporu ogniskowała się wokół tego, czy w majątku powódki powstała szkoda , w jakiej wysokości oraz czy jej powstanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z działaniem kierownika budowy Ł. K. (1) i inspektora nadzoru T. G.. Niewątpliwie zarówno Ł. K. (1) jak i T. G. za niedopełnienie obowiązków nadzoru ponieśli zawodową odpowiedzialność dyscyplinarną , jednak brak jest podstaw do wnioskowania, że w normalnym związku z niedopełnieniem przez nich obowiązków wynikających z przepisów prawa budowlanego pozostaje szkoda poniesiona przez powódkę – określona jako koszty wynajmu innej hali magazynowej, koszty zamiennego projektu budowlanego oraz koszty wykonania inwentaryzacji geodezyjnej. W świetle okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, a także ustaleń poczynionych w toku postępowań toczących się z udziałem powódki i Firmy (...) – wykonawcy inwestycji , połączonych do wspólnego rozpoznania pod sygn.(...), a zakończonych zawarciem w dniu 20 lutego 2017r ugody sądowej - nie budzi wątpliwości fakt, że pierwotny projekt budowlany nie mógł być bez przeszkód w całości realizowany z uwagi na kolizję z przebiegającą linią energetyczną , która wymagała przesunięcia oraz że między innymi z tego powodu inwestor podjął czynności związane z przygotowaniem projektu zamiennego, który różnił się od pierwotnego zarówno powierzchnią jak i geometrią .

W rozdziale 3 ustawy z 7.07.1994r– prawo budowlane (Dz.U.2018 .1202 tekst jednolity.) w sposób jednoznaczny zostały określone prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego. Art. 18 powołanej ustawy jednoznacznie określa obowiązki inwestora, do których należy między innymi dostarczenie projektu budowlanego. Jak wynika z okoliczności faktycznych – w niniejszej sprawie projektant otrzymał od powódki w związku ze stwierdzoną kolizją z linią energetyczną oraz zmianą koncepcji usytuowania wjazdów, zlecenie przygotowania projektu zamiennego i zlecenie to zgodnie z jej wolą wykonał w wersji cyfrowej. Ten zmieniony projekt, przesłany wykonawcy, zgodnie też z wolą powódki, był faktyczną podstawą wykonywania prac , mimo że powódka odstąpiła od podjęcia dalszych działań związanych z uzyskaniem stosownej zgody władz budowlanych o czym nie poinformowała wykonawcy oraz powołanego inspektora nadzoru. Sąd Okręgowy z naruszeniem zasady wynikającej z art. 233par.1kpc odmówił wiarygodności zeznaniom świadków T. G. i Ł. K. (1) w zakresie tego, że działali w zaufaniu do inwestora co do istniejących pozwoleń budowlanych i realizowali inwestycję w oparciu o dostarczony im przez projektanta projekt zamienny. Wbrew odmiennemu stanowisku sądu I instancji , za wiarygodne należało uznać zeznania tych świadków co do tego, że kontynuowali budowę w zaufaniu do inwestora nie sprawdzając, mimo ciężącego na nich obowiązku wynikającego z prawa budowlanego czy uzyskał on stosowne pozwolenia na projekt zamienny , w sytuacji gdy pierwotny projekt niewątpliwie wymagał korekty z uwagi na kolizję z linią energetyczną a także były oczekiwania ze strony inwestora co do szybkiego zakończenia procesu budowlanego z uwagi na zawarte wcześniej umowy z kontrahentami. Ponadto projekt zamienny został im przesłany przez architekta sporządzającego projekt pierwotny, wobec czego założenie co do jego legalności należało uznać za usprawiedliwione . Wszystkie te okoliczności dawały uzasadnione podstawy do przyjęcia, że świadkowie mogli działać w zaufaniu do powódki i działającego na jej zlecenie projektanta . Znamienne jest także i to, że powódka oraz członkowie jej rodziny współuczestniczący w procesie inwestycyjnym mieli świadomość tego, że budowa jest realizowana wg projektu zamiennego na który nie uzyskali pozwolenia ,o czym nie powiadomili wykonawcy ani kierownika budowy oraz inspektora nadzoru. Okoliczność ta została ujawniona dopiero wtedy gdy wykonawca zażądał zapłaty za wykonane prace. Naturalną reakcją zarówno kierownika budowy jak i inspektora nadzoru na powyższą informację było odstąpienie od wykonywania dalszych prac , a w dalszej kolejności podjęcie przez organy nadzoru budowlanego czynności związanych ze wstrzymaniem prac budowlanych oraz zobligowaniem powódki do uzyskania zgody na realizację dalszych prac według projektu zamiennego.

W powyższym stanie faktycznym brak jest podstaw do uznania, że odstąpienie przez kierownika budowy i inspektora nadzoru od wykonywania dalszych prac było przyczyną powstania u powódki szkody w postaci konieczności poniesienia wydatków związanych ze sporządzeniem projektu zamiennego i zatwierdzeniem go przez organy nadzoru budowlanego, sporządzeniem inwentaryzacji geodezyjnej oraz wynajmem magazynu chłodniczego w okresie od września 2013r do czerwca 2014r. Należy bowiem zauważyć, że wszystkie te koszty powódka zmuszona byłaby ponieść również w sytuacji gdyby budowa realizowana była na podstawie legalnych pozwoleń budowlanych. Zarówno sporządzenie inwentaryzacji geodezyjnej jak i poniesienie kosztów sporządzenia projektu zamiennego od samego początku obciążało powódkę jako inwestora i niewątpliwie spowodowałyby, przesunięcie w czasie rozpoczęcia procesu inwestycyjnego , a w konsekwencji również przesunięcie terminu zakończenia robót. W tej sytuacji – z jednej strony zaniechanie przez powódkę uzyskania formalnych zezwoleń , które jak twierdziła wiązałyby się z koniecznością poniesienia zbyt wysokich kosztów oraz z drugiej strony – ukrywanie ich braku wobec wykonawcy oraz kierownika budowy i inspektora nadzoru nie uzasadnia twierdzenia, że niedopełnienie przez nich obowiązków , usprawiedliwione okolicznościami wskazanymi powyżej uzasadnia twierdzenie o powstaniu z ich winy szkody w majątku powódki. Brak jest również racjonalnych podstaw do uznania, że z ich winy powódka zmuszona była ponieść koszty wynajmu magazynu chłodniczego , w związku z zawartymi wcześniej umowami z kontrahentami zagranicznymi , albowiem koszty z tym związane wyniknęły wyłącznie z braku racjonalnego planowania terminu zakończenia prac budowlanych oraz możliwości oddania do użytku budowanego obiektu, w sytuacji gdy inwestycja prowadzona była bez wymaganych zezwoleń. Jak wskazano powyżej – wstrzymanie prac budowlanych przez organy nadzoru budowlanego, a w związku z tym opóźnienie w zakończeniu prac budowlanych nie było zawinione ani przez kierownika budowy, ani inspektora nadzoru, ale było wyłącznie skutkiem zaniedbań powódki , która poczyniła błędne i nieracjonalne założenia co do możliwości przeprowadzenia procesu inwestycyjnego bez uzyskania stosownych zezwoleń w czasie który pozwoliłby na wywiązanie się przez nią z przyjętych na siebie zobowiązań w zakresie wykonywanych usług . Zauważyć w tym miejscu należy, że koszty wynajmu powierzchni magazynowych w każdym przypadku obciążałyby powódkę , która poprzez własne zaniechania doprowadziła do tego, że inwestycja realizowana była w warunkach tzw. samowoli budowlanej, której skutkami zamierzała obciążyć inspektora nadzoru oraz kierownika budowy, których aż do momentu powstania konfliktu z wykonawcą obiektu utrzymywała w błędnym przekonaniu o posiadaniu niezbędnych dla realizacji tej inwestycji pozwoleń.

Mając na uwadze powyższe , Sąd Apelacyjny uznał, iż powódka nie tylko nie wykazała, że poniosła szkodę z winy osób objętych ochroną ubezpieczeniową przez pozwanego , ale też nie wykazała istnienia normalnego związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem tych osób a powstaniem szkody , która w istocie stanowiła wydatki , które w całości ją jako inwestora obciążały , wobec czego zaskarżony wyrok wydany został z naruszeniem art. 361kc, co implikowało konieczność jego zmiany na podstawie art. 386 par.1 kpc i oddaleniem powództwa w całości.

Kosztami postępowania za obie instancje , zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 par.1 i 3 kpc w zw. z art. 99kpc i art. 108 par.1 kpc obciążono powódkę.

SSA Ewa Staniszevska SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga SSA Jacek Nowicki

--	--	--